

L'AUTONOMIA DE CATALUNYA
I LA UNIVERSITAT

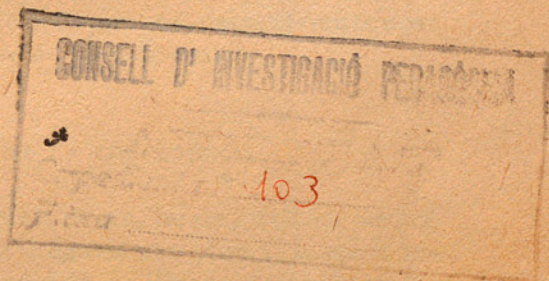
CONFERÈNCIA

DONADA PEL

DR. AUGUST PI SUÑER

A L'ATENEU BARCELONÉS

EL DIA 23 DE DESEMBRE DE 1918

BARCELONA
IMPRENTA DE FRANCESC X. ALTÉS I ALABART
CARRER DELS ÀNGELS, 22 I 24
1919

SENYORES I SENYORS:

ABANS de tot he de palesar la meva més profunda gratitut a la Junta directiva i als socis de l'Ateneu Barcelonès, que han demostrat una vegada més com en aquesta casa poden tenir serena expressió les opinions, deixant-me ocupar aquesta càtedra en moments de viva discussió.

JUSTIFICACIÓ DE LA CONFERÈNCIA

I després de complert aquest deure, he de justificar perquè em trobo en aquest lloc. No cregueu que obeeixi la meva actuació en la nit de avui a un acte de lliure i espontànea voluntat, a un propòsit d'expressar una opinió personal més en aquests instans de fondíssima commoció política per què atravesca la vida catalana. Els meus companys d'Universitat, aquells especialment que volgueren signar el document universitari, resultat últim d'una actuació que s'ha perllongat des de fa llargs mesos, varen volguer encomanar-me que portés la veu colectiva i puntualitzés la situació nostra davant del problema de l'autonomia de Catalunya i davant del problema de l'autonomia Universitària.

A més, hi ha un altre motiu. Varen produir-se esdeveniments que impediren que jo aixequés la meva veu en el lloc

on hauria sigut tal volta de més eficàcia i de més oportunitat, en el Parlament. Jo em proposava dir allà alguna de les coses que omplenàran aquesta hora en què em proposo demanar la vostra benèvola atenció.

Tenia torn demanat en la hora de precís i preguntes, i era cada dia més ferm el meu propòsit d'intervenir, especialment després d'haver parlat altres compnys de professorat, en el debat polític: els senyors Gascon i Marin, en el Congrés, i Royo i Villanova, en el Senat. Em proposava, dic, puntualitzar la situació nostra. Jo tenia demanada la paraula i havia de desenrotllar la pregunta anunciada, que s'hauria convertit en interpelació, el divendres dia 13 de Desembre. Però els aconteixements polítics es precipitaren i els Diputats catalans obeint unànimament a la nostra consciència, sortirem del Congrés el dijous.

Això va impedir tractar de la nostra qüestió universitària en el Congrés, malgrat la nostra convicció de la gran importància del problema, acrésdua encara per la intensitat de les hores que vivim i per les circumstàncies que acompanyen a la nostra actuació en prò de l'autonomia de Catalunya.

Teniu, per lo tant explicat, perquè avui em dirigeixo a Barcelona, a Catalunya i molt en especial al públic selectíssim de l'Ateneu Barcelonès. He de dir les nostres aspiracions i la nostra opinió en lo referent a les relacions que tinguin el plet de l'autonomia catalana i el plet de l'autonomia universitària.

EL TANCAMENT DE LA UNIVERSITAT

Hi ha dos fets aparentment inconexes però que es lliguen tot seguit quan s'examinen els motius que els han produït. Aquets dos fets són: l'un ben trist, desencoratjador, que podria considerar-se com a símptoma gravíssim de l'estat de la nostra vida espiritual; l'altre, fermança d'una vida nova i de la reintegració de la nostra espiritualitat al comerç intel·lectual del món.

Em refereixo, primer, al tancament de la Universitat des

de que començà el nostre curs, un curs que fins ara no ha portat més enllà de deu dies de data. És el segon fet, la intensificació actual del moviment polític qu'ens fa esperar per dies propers l'autonomia de Catalunya.

Es comprèn bé, que davant de aquets aconteixements que podem dir representatius, alguns professors, moguts per un amor profund a la Universitat i als seus prestigis, haguem afiançat les posicions que ja teniem preses d'anys enrera. Ens hem proposat que la nostra veu ressoni inequívoca en aquests moments.

Va començar el curs actual, es produïren les tràgiques condicions sanitàries que tots sabeu, i les classes foren suspeses com se suspengueren reunions de la més diversa mena. L'epidèmia va evolucionar a Barcelona, com ho ha fet per tot, en un període que oscila al voltant de sis setmanes. Les classes foren suspeses a mitjans d'Octubre, i a mitjans de Novembre la situació sanitària de Barcelona havia adquirit novament la seva normalitat: la nostra Universitat podia obrir les seves portes. Doncs bé, malgrat això, malgrat que la Junta de Sanitat va declarar que havíem tornat a la normalitat sanitària, malgrat que altres Universitats funcionaven ja i que altres reunions es celebraven sense dificultat, per haver-se aixecat les respectives prohibicions, la Universitat de Barcelona continuà tancada, i nosaltres, un dia i altre dia, en reunions de Claustre successives i amb preguntes als Ministres, procuràvem que s'ens digués la veritat oficial d'aquest tancament de la Universitat.

Hi ha que tenir en compte que es publicà una R. O. signada pel Ministre d'Instrucció Pública, Comte de Romanones, disposant que, una vegada les Juntes de Sanitat haguessin declarat que el territori de llur jurisdicció hagués reprès l'estat sanitari normal, les Universitats respectives havién de ser obertes. El dia 10 de Novembre la Junta de Sanitat de Barcelona havia declarat aquesta normalitat retornada, i vegérem estupefactes com, malgrat l'ordre circular del Ministre, la Universitat, que havia estat clausurada per motius sanitaris, clausurada seguia. I ho seguia—s'ha sapigut oficiosament—per motius d'ordre

públic; perquè hi havia el temor de que la reunió d'estudiants de diferents opinions polítiques pogués donar lloc a desordres que s'extenguessin potser a la ciutat tota. Això es deia, prenent aires misteriosos!

Creiem nosaltres que és un símptoma gravíssim per la vida universitària i per la vida tota d'un país, que s'hagin d'entendre a la Universitat aquelles cèlebres clausures que estem acostumats a veurer, sospeses les garanties constitucionals, en estat de guerra, etc., en que centres polítics d'idees avançades son tancats, gairebé sempre arbitràriament.

Avui ja no sols es tanquen aquells centres, és tancada també la més alta de les representacions de la nostra vida cultural, la nostra Universitat.

Això n'esdevé de la manca d'influència moral de la Universitat sobre els deixebles; això representa que s'ha trencat tot resort espiritual, que s'ha perdut la influència del professor sobre aquesta joventut que vé a les nostres aules.

Sabem molt bé que l'estudiant, per la seva edat, és propens a entusiasmes sovint desproporcionats, entusiasmes que algunes vegades poden passar dels llindars de la correcció, i que dintre de la Universitat donguin lloc a incidents desagradables, que és sempre bo de evitar. Però nosaltres sabem també que no són pas els nostres estudiants una excepció entre els estudiants de tot el món; que els mateixos entusiasmes, les mateixes sorolloses manifestacions i les mateixes exaltacions es troven en els estudiants de per tot. I no obstant, jo us diré que les Universitats són tancades només en les terres mortes o agonitzants. Jo he vist a la obra estudiants de les nacions més diverses i tots els estudiants es semblen i per tot arreu es donen aldarulls quan les coses ho mereixen. Els desordres escolars són lamentables, però no en carreguem tota la responsabilitat al nostre jovent. Són conseqüència del mal que pateix la nostra Universitat.

Són un dels resultats més resortints de que l'estudiant, com havem dit altres vegades i en aquesta mateixa càtedra per cert, no senti (és molt trist dir-ho, senyors,) dintre de la Universitat aquell escalf cordial, aquella compenetració de tre-

ball i de aspiracions que fan la tasca fructífera. L'ensenyança deu ésser una estreta i afectuosa col·laboració.

Vacances adelantades, escàndols avergonyidors en acostar-se Nadal, necessitat de coaccionar els estudiants perquè concorrin a les càtedres; diferents manifestacions de la mateixa malaltia. Hem dit molts i moltes vegades que la Universitat està malalta, i està malalta per la manca de vocació d'alguns professors, pel desafecte que senten els alumnes, per la indiferència dels pares, que no veuen en la Universitat i en la educació del seus fills més que allò que pot donar la capacitat d'exercir un monopoli professional; un títol per a exercir en son dia una professió lliberal.

LES REPETIDES RECLAMACIONS DELS PROFESSORS

La Universitat està malalta per culpa de tots, perquè està malalt el cos social d'Espanya i perquè d'aquest mal n'està contagiada Catalunya. Mes gran cosa és que el mal es reconegui. Hi ha un grup de professors que avui té la sort i la satisfacció de sentir-se comprès, i és això el que li dona força per a la seva actuació. Es sent comprès per bon nombre dels deixebles. I aquest grup de professors que, en faltar, procurarà sempre l'esmena, i que s'esforça en complir els seus deures com millor sab, que voldria portar l'eficàcia dels seus esforços a l'alçària de la seva voluntat, aquest grup de professors que sent els mals de la Universitat amb el mateix dolor que es senten els mals propis, que sent els anhels de la Universitat com anhels personalíssims, vol que la Universitat abasti la grandesa deguda i estigui en el lloc que li pertoca, molt per damunt del que avui ocupa.

Són els professors que han intervingut mantes vegades per tal d'esvair la fatal indiferència, el desafecte, la mútua incomprensió entre professors i deixebles, entre la Universitat i la collectivitat social catalana, amb la esperança optimista d'arribar a constituir finalment la nostra Universitat, cap i casal de la nostra cultura i representació digne de la vida espiritual de Catalunya. Aquest nucli de professors, sempre els

mateixos, va aixamplant les seves fileres cada dia més. Foren ells que prengueren part la més activa en l'enquesta universitària que culminà finalment en la sèrie de conferències en aquest mateix Ateneu Barcelonès; aquells que, dintre dels Claustres, més treballaren per tal de acabar amb la periodicitat dels escàndols i les vagues, en acostar-se les vacances, són ells—no volen dir-se els únics—però si poden afirmar que són ells tots que han pretès conduir amb serietat rigurosa el seu ensenyament i s'han mostrat exigents com cal, respecte de la preparació dels estudiants. I malgrat això, la seva anomenada severitat que no és sinó serietat, han estat sempre—honor als deixebles—respectats i volguts, perquè han estat reconeguts els llurs esforços i la seva voluntat de acció. Aquets professors han creat al voltant de les llurs càtedres, institucions de recerca i han produït treball original. Són ells també els que, sentint-se reconfortats per la iniciativa de una entitat com l'entusiasta Associació Catalana d'Estudiants, prengueren part activa en el II Congrés universitari Català; els que col·laboraren en el misatge endresat a la Mancomunitat de Catalunya i els que, finalment, han signat el document universitari de que us parlava.

Nosaltres tenim, com veieu, una tradició d'actuació, i aquesta tradició nostra ens ha portat a una acció rectilínia obeint sempre a les ben arrelades conviccions.

És aquest grup, conscient de la seva responsabilitat, que en aquests moments en que pot nàixer la nova Catalunya, vol definir concretament la seva posició.

L'AUTONOMIA DE LA UNIVERSITAT

Nosaltres demanem, ara com sempre, l'autonomia de la Universitat de Barcelona i és aquesta autonomia que defensarem tot hora, esdevingui el que esdevingui. Volem l'autonomia universitària, prèvia la transformació, la renovació, la catalanització de la nostra Universitat. Aquesta actitud nostra ha estat mal interpretada, no sé si amb intenció o per incomprensió. El document nostre ha produït comentaris excessi-

vament favorables fora de Catalunya i s'ha utilitzat com a argument repetit, enfront de les peticions de autonomia de Catalunya. Eus-aquí un motiu més per a parlar, com hauria parlat en el Parlament, per a dir que no pot ser argument que serveixi als Srs. Gascon i Marin, en el Congrés, i Royo Villanova, en el Senat, ni a la premsa de Madrid ni tampoc per a que companys nostres autonomistes, exclusivament universitaris, però centralistes polítics, es sumin confosos a nosaltres. Mai la qüestió de l'autonomia de Catalunya i la de l'autonomia de la nostra Universitat seran qüestions contraposades. Sinó, contràriament, qüestions que es completen l'una a l'altre, pel major bé de Catalunya. qüestions que nosaltres considerem indisolubles perquè mútuament es suposen.

El Sr. Gascón i Marin digué en el Congrés dels Diputats, aludint al qui té l'honor de dirigir-vos la paraula, que, enfront de les peticions dels catalans, hi havia que contar amb la petició que aquells dies circulava (es referia al nostre document) signat per bon nombre de Catedràtics de la Universitat de Barcelona, els que demanaven, no l'autonomia política de Catalunya, sinó l'autonomia universitària. Jo podria llegir, també, si no temés perllongar la meva conversa, paragrafs del discurs de'n Royo i Villanova, discurs que ha trobat ressò entre alguns catedràtics de la nostra Universitat, discurs en que es ve a dir el mateix: s'intenta presentar els professors que demanem l'autonomia de la Universitat de Barcelona com oposats a l'autonomia integral de Catalunya. Aquesta mateixa posició prengueren bon nombre de periòdics de Madrid afirmant que érem nosaltres (presidits pel nostre Rector, deia l'*Heraldo*) els bons autonomistes, aquells que trovariem l'apoi de tota Espanya perquè no ens tancàvem en aspiracions localistes, com aquells que propugnen l'autonomia de Catalunya. Jo no he de esforçar-me en la demostració de la pueralitat del argument. Proves tenim donades, dia darrera dia, de la nostra catalanitat.

L'AUTONOMIA DE CATALUNYA I L'AUTONOMIA UNIVERSITÀRIA

Nosaltres volem l'autonomia universitària, com l'autonomia municipal, i aixís jo ho deia en el meu discurs parlamentari del 16 d'Abril, però les volem dins la organització de Catalunya autònoma. Volem l'autonomia de la Universitat catalana, identificada amb Catalunya reivindicada, no l'autonomia de la Universitat partint de les actuals Universitats espanyoles. Nosaltres aspirem a una nova Universitat. Ja veurem més endavant la manera com creiem que es podria arribar, una vegada constituïda Catalunya, a formar-se aquesta nova Universitat, mestressa dels seus destins, regint-se a si mateixa i desvinculada de les lluites polítiques que es poguessin desenrotllar a Catalunya.

Volem la nostra Universitat viva, consubstancial amb Catalunya, amarada del esperit del nostre poble: que rebí del nostre poble els impulsos necessaris a la seva força i que li torni l'exemplaritat de la seva eficàcia, els homes preparats i la valor del seu treball.

Queda dit amb això, i encara una vegada més, que catedràtics nacionalistes i simpatitzants, catalans i no catalans, aquests que formen el nostre grup, desitjem i esperem per a Catalunya la autonomia política, garantia de progrés social i de progrés científic, que justificarà l'existència de la nostra Universitat. Esperem acordar-nos amb l'hora del temps. Reclamem l'autonomia catalana amb totes les matitzacions que ofereixen els pobles moderns i, entre elles, i en compliment de una de les primeres exigències, la Universitat genuïna, propulsora de la cultura, donant-se la seva estructura i la seva orientació i exercint el seu propi govern.

És per aixó que treballem; volem que l'Universitat es trobi en condicions d'organització, de treball i de serietat capaces de donar-li el poder que naturalment es vinculi en la seva força espiritual.

Autonomia política vol dir llibertat en tots els ordres, i és aquesta llibertat la que implica la llibertat de la Universitat.

Si, doncs, creiem que la Universitat representa la culminació de les energies de la raça, nosaltres convençuts de que l'intel·ligència ha de planar sempre en les serenes regions, per damunt d'aquelles en que s'agiten els sentiments i s'escometen les passions, volem, dintre de la més complerta catalanitat de la Universitat nostra (i sobre aquesta condició fonamental insistirem una i cent vegades), una Universitat lliure amb propi govern, com amb propi govern es regeixen avui totes les Universitats de nova creació i com és tendència general extendre la organització autonòmica a la Universitat en el món enter.

ESTATUTS UNIVERSITARIS

No demanem res nou: no escapa a la vostra il·lustració que ha anat canviant paulatinament la noció d'Universitat, i això sota dels poders polítics els més diversos: nacions unitàries, descentralitzades, federacions; nacions sota el règim monàrquic, repúbliques; indiferentment de les formes de govern. Avui el moviment unànim és a lliberar la Universitat.

Les primeres i clàssiques manifestacions d'autonomia més o menys ample, les trobem en les organitzacions universitàries angleses i tot seguit en les universitats alemanyes, fins arribar finalment a la universitat particular i privada dels Estats Units. No he de recordar com fa poc, en plena guerra, la mateixa França centralista ha manifestat veleïtats significatives d'alliberació de les Universitats.

Jo vull fer-vos esment ara, per la data i per la coincidència, de dos estatuts universitaris que acaben d'ésser aprovats. Els dos, com el projecte elaborat pel nostre II Congrés Universitari, són d'aquest any, 1918. Em refereixo a l'estatut de la Universitat de Buenos Aires y a l'estatut portugués.

Tenen, un i altre, i ambdós amb el nostre estatut, punts de contacte ben particulars. Si la hora ho hagués permès, hauria estat instructiu mostrar en esquema els tres còdics universitaris. Veurieu com, sense haver-nos posat d'acort, sorgiren els tres estatuts al mateix temps, apareixent inspi-

rades les conclusions per la mateixa orientació. És que'ls anys no passen en va i és que les idees apareixen, no podem dir independentment i obligant als homes, però si que s'arri-ven a concretar pels mateixos estímuls i, aixís, sorgeixen sem- blants opinions en un ambient espiritual comú. Això explica l'aparició simultània de certes idees i la coincidència de moviments històrics sense que les voluntats s'hagin pogut concertar. És aquest un fenomen que s'observa en totes les manifestacions humanes: en la producció científica, en la creació artística, en els fets polítics, en els projectes de trans- formacions socials!

Doncs, si és la hora, aquesta, del reconeixement de la plena personalitat universitària, com a corporació verament repre- sentativa de un poble, per la que es fa coscient el sentiment col·lectiu de la raça i de on surten els esperits directors i es compila l'ideari nacional ¿no hem d'insistir nosaltres en opi- nions arrelades sostingudes ja de molt temps, en les opinions de la majoria de professors universitaris i compartida avui, en coincidència feliç, per la gairebé totalitat dels nostres deixebles?

És en aquest moment, en que es produirà la renovació total de la vida catalana, que hem de treballar insistentment, amb tot el dalit de la nostra voluntat i amb tot l'entusiasme de les nostres conviccions, per a que comenci per renovar-se aixís mateix aquesta vida universitària nostra, tan necessitada d'un radical capgirament.

L'AUTONOMIA DE CATALUNYA I L'ENSENYANÇA

Nosaltres volem, en tant que autonomistes catalans, que entre les funcions reservades al poder de Catalunya, s'hi trobi la ensenyança en tots els seus graus. En aquest punt hem de ser intransigents en absolut. És tota la ensenyança que ha de quedar per complet a càrrec del govern de Catalunya!

Volem la primera ensenyança per la importància fonamen- tal de la difusió de la cultura entre tots els estaments socials, perquè és ella qu'edifica un poble, perquè és ella que elabora

l'esperit de les futures generacions. Volem el segon grau de l'ensenyament, com preparatori de l'ensenyança superior i per acabar pràcticament amb l'anquilosis i ineficàcia dels actuals Instituts. Tan necessària és aquesta renovació, que ja veieu com la Junta per ampliació d'Estudis funda un Institut-Escola!

Volem les ensenyances tècniques, d'Arts i Oficis, de Belles Arts, i de igual manera llurs graus superiors. I finalment volem també la ensenyança universitària. Si l'ensenyament és la funció que més caracteritza a un poble, si la cultura específica una nació, deu ser reivindicat el nostre poble català amb totes les seves característiques. Considerem que una autonomia sense una complerta delegació d'ensenyança, seria una autonomia inacceptable, no res menys que una trista ficció!

Però volem la Universitat nostra, catalana. La Universitat catalana i lliure de totes les contingències de la política. La Universitat autònoma dins de Catalunya autònoma. I dins Catalunya, una sola Universitat, la nostra!

En aquella discussió que us recordava, sostinguda en el Senat amb motiu de la intervenció del Sr. Royo i Villanova, s'inicià un camí de solució que de cap manera podríem acceptar. Es va dibuixar, com una fórmula de transacció possible, que les corporacions polítiques de Catalunya, el dia que vingués l'autonomia, quedessin en llibertat de crear aquells establiments d'ensenyança que creguessin convenient, sens perjudici de que l'Estat, independentment d'elles, seguis sostenint els establiments actuals. Això és un gran perill, que de totes maneres hem d'evitar!

Repetiríem aquí el cas de Praga, amb les seves universitats, tcheca i alemanya, en lluita perpetua. Jo us dic que això és el pitjor que podria succeir! Viuria minsa i desarrelada la Universitat oficial: seria abans que tot política la Universitat catalana, i Catalunya, tenint nominalment dugues Universitats, no contaria efectivament amb cap que omplenés les seves necessitats.

Analitzem per un moment el que passaria en el cas de que arribés a prosperar aquella fórmula transaccional que va esbosar-se en el debat del Senat, molt curt però ja substan-

ciós! De la Universitat oficial en desertaria una part dels elements que avui la constitueixen i quedaria en ella la representació d'un esperit totalment contrari al esperit de Catalunya, exacerbada amb tanta major agudesesa quan major fora la amenaça que provingués de una Catalunya autònoma, conscient i serena. Mecànicament, àdhuc per damunt de la voluntat dels que la formessin, es convertiria la Universitat, centre oficial, en centre d'actuació anticatalana, que acabaria per sucumbir miserablement, després d'una llarga agonia i amb temps de haver inferit greus mals a la vida, a la cultura de Catalunya.

I en front de aquesta Universitat, se n'aixecaria una altra que tampoc satisfaria nostres ideals. Perquè una Universitat deu ésser cosa tan excelsa, que no cab improvisar-la. Una Universitat necessita una tradició; una Universitat és una continuació. Tal vegada la Universitat és, de tots els estaments—sens dubte pel seu valor espiritual—el que més ha de viure del impuls que li prové del seu passat, llarg o curt, però història a la fi: esforços, resultats i influència! Això es fa evident en especial en els pobles no joves, on el diner no pot llensar-se a mans plenes. S'han creat en poc temps les universitats americanes perquè el poble s'ha fet també meravellósament, s'hi han vessat en elles els mitjans econòmics i, aixís, s'ha pogut triar el millor de tot el món, personal i material. Amb milers de milions, aquí bastiríem també la Universitat model! Però no és aquest el cas de Catalunya. No contem avui amb elements propis suficients, ni amb mitjans en nombre per a fer-ne venir d'aliens en quantitat que permetés improvisar una Universitat davant d'una altra. Ens veurem amb sèries dificultats, aprofitant tots els nostres veritables prestigis i fins cridant els savis de fora, per a constituir una sola Universitat digne de tal nom!

Resultaria de aquella divisió que, davant de una Universitat oficial, enemiga, burocràtica, proveidora de títols professionals, s'hi aixecaria una entitat artificiosa, externa, de parada i exposició anual, purament política, i de cap manera a l'alçada de les necessitats dels temps i de Catalunya mateixa. Tindriem dugues Universitats, i Catalunya es trova-

ria tràgicament sense aquella Universitat que deu exigir, perquè de dret li pertoca.

En aquest punt la meua convicció és absoluta. Hi ha un fet, senyors, que tampoc es pot callar en aquestes hores decisives, en que cal fer examen de consciència. És per aquest examen i per estimar-ho un deure, que no havem callat els mals de la Universitat. Es dona el cas de que, plenes de confiança i de bona voluntat, nostres corporacions populars han portat a terme una sèrie de fundacions d'ensenyança. No em refereixo ara, com suposareu, a la institució mai prou alabada i tan feconda, honor de Catalunya, del Institut d'Estudis Catalans (i vull deixar a part la modestíssima intervenció personal), ni tampoc em puc referir a la Biblioteca de Catalunya, filla del Institut, que ha assolit un èxit inesperat. Aquestes dugues institucions han vist plena la seva missió i elles soles justificarien una política cultural.

Mes al seu voltant es troven escoles i organitzacions pedagògiques o de recerca, de diferent naturalesa, en les que, malgrat el bon zel i la competència de part dels que les regeixen, els fruits no han respost a les esperances. Moltes de aquestes institucions no podrien resistir en el seu funcionament a una crítica benèvola. En conjunt aquests organismes docents poden ser objecte de un primer blasme comú; la llur esterilitat en la creació, en la formació de ciència pròpia, la falta de treball original i el que no hagin contribuït a iniciar una cultura essencialment catalana. Davant, doncs, de la esterilitat de aquests primers ensaigs, no veurem en ells la millor garantia de fecunditat en una Universitat creada a base únicament d'aitals organitzacions, i que fos informada pel mateix esperit; una nova Universitat aferrada als mateixos mètodes, amb professors sovint improvisats i carents d'indpendència. Trigarem en considerar en tota la seva extensió entre altres motius d'ineficàcia, el mal que ha fet a les nostres escoles provincials l'amenassa constant de renovació a curt plas sota la que viu sense distinció el professorat. S'ha volgut evitar el mal, per desgràcia cert, de la inamovibilitat absoluta i de la falta de sanció de que disfruta el catedràtic oficial, i s'ha caigut en l'altre extrem, per igual funest.

I no és sols aquest el mal de que adoleixen tals institucions. Mes no és l'actual el moment de la discussió!

Constituïdes dugues universitats imperfectes, incompletes, amb esperit distint absolutament, i en absolut contraposades, n'esdevindria una competència—que no deu confondre's amb una fructuosa emulació—conflictes greus repetits i una baixa immediata en el tò general de la cultura catalana. Podria explicar aquí unes anècdotes exemplars de la competència de les dugues universitats de Praga.

No podem acceptar ço que podria oferir-s'en com una magnànima concessió, les dugues universitats. Res de dividir l'esfors cultural.

ORGANITZACIÓ DE LA UNIVERSITAT

Una vegada obtinguda la delegació de l'ensenyament, el govern de Catalunya, amb tota severitat, haurà de revisar les valors de la nostra terra. El dia que es constitueixi la Universitat, Catalunya ha de conèixer la capacitat dels homes que hi hagi dintre de la Universitat i també fora d'ella, però que deurien integrar-s'hi pel bé i per la vida de la Universitat.

A l'igual del que succeeix avui dia gairebé per tot arreu, la Universitat de Catalunya ha de acceptar les valors culturals alienes i cridarlas a ella. La Universitat no ha de ésser un clos tancat. Ha de existir un professorat universitari, oficial, perquè és necessari tenir garantia de que totes les branques del ensenyament seran donades per persones que hagin demostrat tenir-ne competència: la Universitat de plantilla deu garantir un mínim en la producció i en la difusió de cultura. Però això assegurat, tot aquell home que sigui capaç de donar una ensenyança ha d'ésser col·locat en condicions de utilitat; cal aprofitar totes les energies, prèvia garantia de la serietat del esforç i de la voluntat de les vocacions. És aixís com la Universitat arriba a compenetrar-se amb un poble, amb la totalitat del cos social!

Al govern de Catalunya li correspondrà una tasca difícil i

delicada. Organitzar i garantir la evaluació delicadíssima de les forces intel·lectuals nostres, de les valors personals, de les possibilitats pedagògiques del professorat, de l'activitat d'homes i corporacions; haurà de fer possible la selecció justa i severa exercida per aquells que, havent donat proves de les llurs solvències moral i intel·lectual, siguin dignes de la confiança de tot un poble i d'assolir-ne la responsabilitat.

I quan certes branques del coneixement no estiguin representades en la nostra terra amb la necessària competència, cridarem a homes de fora Catalunya, o de fora d'Espanya, que es trobin en les degudes condicions i donguin el màxim de garantia. Aspirem a l'autonomia de Catalunya, a l'autonomia integral, amb tota la impaciència de nostre cor, del nostre cor català. Però l'autonomia, que vol dir llibertat plena, deu ser al ensems fermaça de disciplina i d'ordre, de competència i de serietat. Cal reorganitzar, cal renovar, aprofitant el bó de dins i de fora, tot el que tingui una valor positiva; però cal separar inexorablement els falsos prestigis, la ganga d'ignorància i d'improvisació, de arrivisme i de pedanteria. A l'un costat els bons i al altre els dolents, siguin com siguin, vinguin d'on vinguin, actúin de la manera que actúin, tinguin avui el poder que tinguin! Serà, potser, necessari, ja constituït el govern autònom català (i és dur que això ho hagi de dir un home d'esquerra, però les necessitats són superiors a les lleis) serà potser necessari, en la organització de l'ensenyança superior, pasar per un període dictatorial, de una dictadura intel·ligent i honrada, capaç de separar el que sigui positiu de l'apariència i artifici. Aquest poder delicadíssim ens l'imaginem exercit no per un sol home, sino per una col·lectivitat de rectitut i competència reconegudes per tothom, compost d'elements intra i extra universitaris amb les necesàries garanties, ja una vegada reconstruïda la Universitat.

Organitzada, viva, la Universitat catalana, aquella que respongui als nostres anhels, aquella que satisfassi les esperances del poble, quan poguem dir que tenim la nostra Universitat, la Universitat de Catalunya, llavors serà arribada l'hora de que aquesta Universitat sàpiga fer l'ús degut de les fun-

cions que se li deleguin, Universitat digne de regir-se ella mateixa, plenament autònoma i a la que atribuirem capacitats que realment tindrà. Catalunya estarà garantida de que la seva Universitat serà digna de la seva llibertat, de la seva autonomia.

No volem l'autonomia universitària partint del estat actual. Les Universitats espanyoles malmeterien la seva autonomia fent-la pastura del més perillós caciquisme. No volem l'autonomia de la nostra Universitat per aquesta mida general, sino partint com a condició primera de la obtenció de l'autonomia integral de Catalunya!

LA UNIVERSITAT CATALANA

Sols pel poder, amb el govern de Catalunya, tindrem possibilitat de constituir la Universitat catalana. Catalunya autònoma ha de ser integrada per totes les forces socials, i és sols una Universitat viva aquella que es sustenta damunt totes les forces socials d'un poble. I llavors la Universitat no deurà fer política perquè serà viva, serà naturalment patriota i es sentirà penetrada per l'esperit de Catalunya. Cada un dels seus homes es sentirà confortat pel respecte i l'adhessió de tots els catalans. I Catalunya reciprocament, es trovarà forta i ennoblida per l'impuls i l'exemple d'una alta selecció d'homes; selecció sols possible com resultat d'aquesta fonda transformació de la vida catalana que constitueix, pacífica, la més pregonada de les revolucions!

I sols llavors tindrem una Universitat; tindrem realment la nostra Universitat, Universitat digna de tal nom, que realitzarà el doble treball de producció i d'educació, i ja no serà més un edifici d'aules tristes i desvastades, de les que n'ha fugit l'esperit.

Tindrà Catalunya la Universitat plena de contingut, i en aquell moment, tal com es diu en el manifest nostre, en el manifest que inclou les aspiracions d'una bona part dels professors de l'Universitat de Barcelona, «contarem amb la Universitat ideal de les nostres esperances», la que, sense vincu-

larse amb cap forma política, convisqui cordialment amb tots els factors socials de Catalunya, als qui aportarà el seu concurs, el seu esforç intel·lectual; la Universitat nostra, «orgue propulsor de la cultura catalana, que integrarà nostre treball i l'esperit etern de Catalunya al patrimoni espiritual de la humanitat sencera».

I és aquesta Universitat, viva, la que crearà a la vegada una Catalunya nova; i és aquesta Catalunya, que viurà les hores dels temps, la que l'integrarà lliure i espontània a la nova Espanya!

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

